

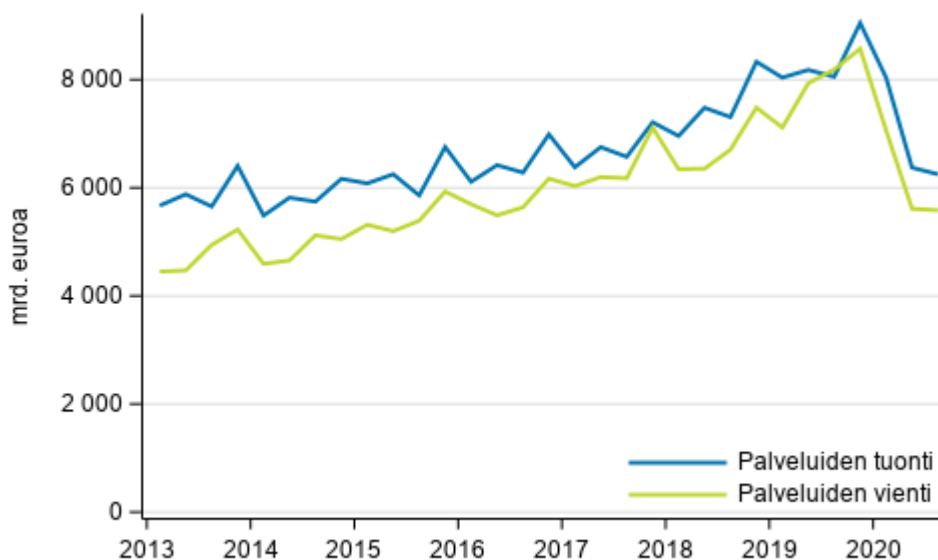
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2020, 3. neljännes

Vienti ei toipunut vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa laski selvästi vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Verrattuna vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen tavaroiden ja palveluiden vienti laski kuluneella neljänneksellä 17 prosenttia, kun taas tuonti väheni 15 prosenttia. Toisin sanoen viennin arvo laski 4,0 miljardia euroa vuoden takaisesta ja tuonti vastaavasti 3,6 miljardia euroa. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Kuvio 1. Palveluiden tuonti ja vienti neljännesvuosittain

Tavaroita sekä vietiin Suomesta että tuotiin Suomeen noin 14 miljardin euron verran vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä. Palveluita vietiin 5,6 miljardin euron verran ja tuotiin 6,3 miljardin euron verran. Verrattaessa vientiä kuluneen vuosineljänneksen ja vuoden 2020 toisen vuosineljänneksen välillä tilanne ei ole muuttunut merkittävästi. Kuluneella neljänneksellä tavaroiden viennin arvo oli 0,1 miljardia

euroa suurempi, kun taas palveluiden vienti laski vain hieman. Palveluiden tuonnin arvo laski 0,1 miljardia euroa, mutta tavaroita vuorostaan tuotiin 1,0 miljardin euron verran enemmän vuoden 2020 kolmannella kuin toisella neljänneksellä.

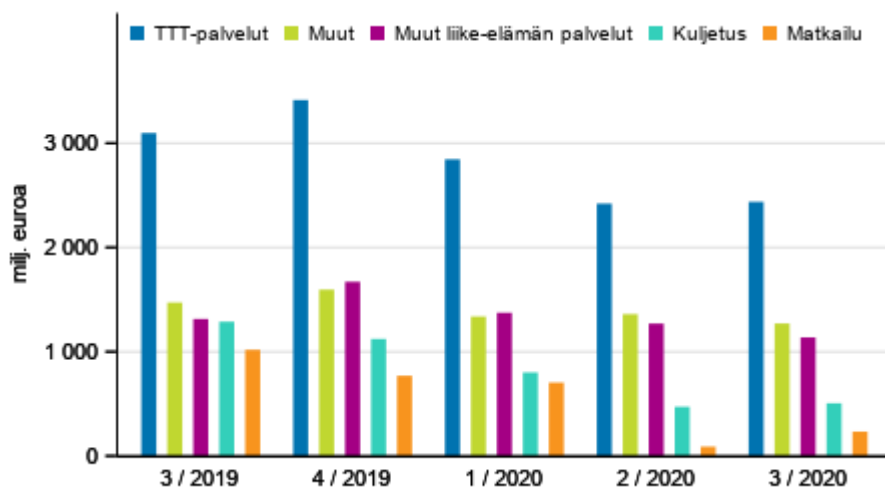
Kuitenkin verrattuna vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen ulkomaankauppa laski selkeästi. Lisäksi viennin ja tuonnin tasot olivat kuluneella neljänneksellä vuosien 2017 ja 2018 vastaavia neljänneksiä alhaisempia. Ulkomaankaupan supistuminen edellisvuodesta oli suhteessa voimakkaampaa palvelujen kuin tavaroiden suhteen. Palveluvienti ja -tuonti laskivat suhteessa vuoden takaiseen neljännekseen 32 ja 22 prosenttia, kun taas tavaravienti ja -tuonti vähenivät vastaavasti 9 ja 11 prosenttia. Suuri osa palveluviennin laskusta johtuu kuljetus- ja matkailuviennin selvästä vähentymisestä.

Kuljetus- ja matkailupalvelujen ulkomaankauppa on edelleen alhaisella tasolla

Matkailuviennin ja -tuonnin tasot ovat vuoden 2020 aiemmilla vuosineljänneksillä alittaneet edellisvuoden lukemat eikä kolmas vuosineljännes ollut tällä saralla poikkeus. Vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä matkailuviennistä saatiin vielä tuloa noin miljardin euron verran, kun taas kuluneella neljänneksellä Suomeen tuli tuloa euromääräisesti vain 0,2 miljardia euroa. Matkailutuonnin vastaavat arvot olivat 1,4 miljardia euroa ja 0,2 miljardia euroa. Matkailuvienti ja -tuonti, jotka sisältävät sekä vapaa-aikaan että liikematkailuun liittyvää kulutusta, olivat tosin arvoltaan hieman korkeampia kuluneella neljänneksellä kuin vuoden 2020 toisella neljänneksellä.

Matkailun ohella myös kuljetuspalvelujen ulkomaankaupan kehitys on ollut heikkoa vuoden 2020 aikana. Vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä kuljetusvientä oli arvoltaan 1,3 miljardia euroa, kun taas vuotta myöhemmin sen arvo oli vain 0,5 miljardia euroa. Laskua tuli siis noin 0,8 miljardia euroa. Kuljetustuonti laski kuljetusvientä vähemmän, mutta senkin taso oli 28 prosenttia alhaisempi kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 2. Palveluiden vienti palveluerittäin

Palvelutuonti kasvoi maltillisesti tietyissä erissä, palveluviennissä lasku oli laajempaa

Matkailu- ja kuljetusviennin ohella myös muiden palveluerien viennin arvo laski vuoden takaisesta, joskin mainittuja eriä vähemmän. Muista palvelueristä eniten laski televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelujen (TTT) vienti, joka laski 21 prosenttia ollen vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä arvoltaan 2,4 miljardia euroa. Toisaalta sen taso oli edelleen korkeampi verrattuna toissavuoden 2018 kolmanteen neljännekseen, jolloin TTT-vienti oli ollut arvoltaan 1,7 miljardia euroa. Lisäksi TTT-vienti oli kuluneella neljänneksellä edelleen selvästi suurin viennin palvelueristä. Toiseksi suurin viennin palvelueristä oli vuorostaan muut liike-elämän palvelut.

Muiden liike-elämän palveluiden vienti oli kuluneelle neljännekselle tultaessa laskenut 0,2 miljardia euroa vuoden takaisesta ja oli siten arvoltaan 1,1 miljardia euroa. Arvoltaan pienempi tuotannollisten palvelujen vienti laski 0,1 miljardin euron verran vajaan 0,4 miljardin euron tasolle. Muissa palveluerissä lasku oli joko tätä pienempää tai viennin taso pysyi suunnilleen samansuuruisena suhteessa vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen.

Vaikka palveluiden tuonti kokonaisuudessaan vähenikin vuoden takaiseen verrattuna, joidenkin palveluerien tuonti kasvoi. TTT-tuonti oli kuluneella neljänneksellä arvoltaan 1,0 miljardia euroa ja se kasvoi noin 0,1 miljardin euron verran suhteessa vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen. Myös tuotannollisten palvelujen ja rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tuonti kasvoi hienoisesti 9 ja 8 prosenttia. Muita liike-elämän palveluita, joka on ollut suurin yksittäinen tuonnin palveluerä viime vuosina, tuotiin kuluneella neljänneksellä 2,6 miljardin euron verran. Se säilyi siten edelleen suurimpana palvelutuonnin eränä, vaikka sen tuonnin arvo vähenikin 0,3 miljardia euroa.

Viennin vähentyminen koski kaikkia maanosia

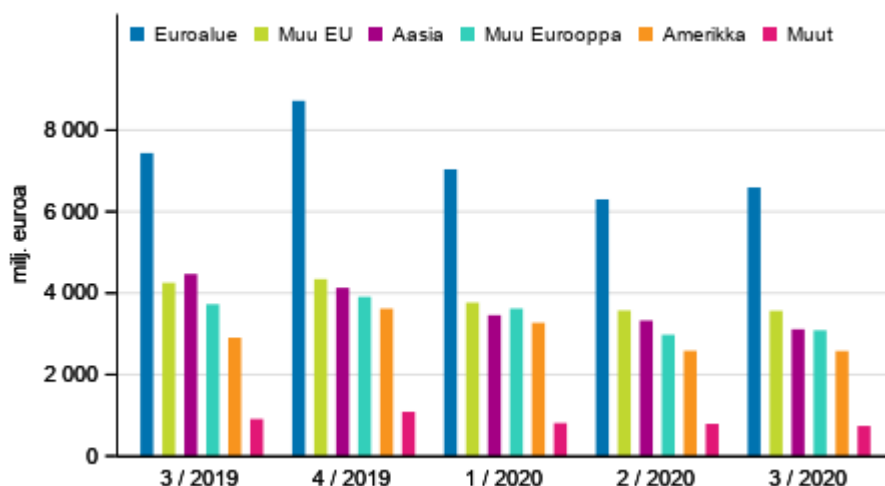
Tavara- ja palveluvienti yhteenlaskettuina laskivat vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä laaja-alaisesti, sillä vienti niin Aasiaan, Afrikkaan, Amerikkaan kuin Eurooppaanakin supistui vuoden 2019 kolmannelta neljänneksestä. Eurooppa oli edelleen Suomen suurin vientimarkkina ja se kattoi 67 prosenttia kaikesta viennistä. Eurooppaan vietiin Suomesta vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä 13,2 miljardin euron edestä tavaroita ja palveluita. Edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna viennin arvo laski 2,2 miljardia euroa eli 14 prosenttia. Viennin arvo Ruotsiin väheni 0,4 miljardia euroa, kun taas vienti Saksaan laski maltillisemmin 0,1 miljardia euroa.

Verrattuna vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen vienti laski sekä EU-maihin että Iso-Britanniaan ja Venäjälle. Iso-Britanniaan vietiin kuluneella neljänneksellä 0,9 miljardin euron verran tavaroita ja palveluita, mikä oli 0,2 miljardin euron verran vähemmän kuin edellisvuonna. Venäjälle suuntautuneen viennin arvo oli vuorostaan 0,8 miljardia euroa ja se väheni 0,3 miljardia euroa, mikä vastaa siis noin 29 prosentin laskua.

Suomen vienti Amerikkaan oli arvoltaan 2,6 miljardia euroa kuluneella neljänneksellä, mikä oli 0,3 miljardia vähemmän kuin vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Lasku selittyy pääosin viennin vajaan 0,3 miljardin euron vähentymisellä Yhdysvaltoihin. Vienti Aasiaan oli vuorostaan arvoltaan 3,1 miljardia euroa ja sen arvo supistui 1,4 miljardia euroa verrattuna vuoden 2019 kolmanteen neljännekseen. Kiinaan vietiin tavaroita ja palveluita kuluneella neljänneksellä 1,0 miljardin euron verran, mikäli oli 28 prosenttia vähemmän kuin edellisvuoden vastaavalla neljänneksellä. Myös vienti Japaniin oli laskenut vuoden takaisesta, mutta toisaalta verrattuna vuoden 2018 tilanteeseen viennin supistuminen oli suhteessa vähäisempää niin Japanin, Kiinan kuin koko Aasian kohdalla.

Tuonti Aasiasta laski myös vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä suhteessa vuoden takaiseen, mutta vientiä vähemmän. Suomeen tuotiin Aasiasta 3,3 miljardin euron verran tavaroita ja palveluita, mikä oli kahdeksan prosenttia vähemmän kuin edellisvuoden vastaavalla neljänneksellä. Tuonti Amerikasta, joka oli kuluneella neljänneksellä arvoltaan 1,3 miljardia euroa, väheni vuorostaan 0,5 miljardin euron verran. Tuonti Euroopasta laski 2,8 miljardin euron verran, mutta se oli kuitenkin arvoltaan 15,4 miljardia euroa. Toisin sanoen tuonti Euroopasta siis kattoi edelleen 76 prosenttia Suomen koko tuonnista. Tuonnin vähentyminen Ruotsista, Saksasta ja Iso-Britanniasta oli suhteessa maltillisempaa verrattuna Venäjään, josta tuonti Suomeen väheni jopa 0,8 miljardin verran.

Kuvio 3. Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Ulkomaankaupan tilastot

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa.

Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa. Siihen tehdään laatuselosteessa kuvattuja määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäksi maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2019		2020		
	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	23 702	25 807	21 963	19 554	19 676
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	15 514	17 236	14 902	13 943	14 092
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	15 454	16 535	14 429	13 015	13 713
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	59	700	473	928	380
1.2 Palvelut yhteensä	8 188	8 572	7 061	5 611	5 584
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	456	442	394	346	356
1.2.2 Kuljetus	1 288	1 122	801	472	506
1.2.3 Matkailu	1 018	769	704	89	234
1.2.4 Rakentaminen	60	74	67	61	62
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	106	121	102	117	107
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	643	743	618	644	609
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	3 097	3 414	2 845	2 420	2 437
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 314	1 671	1 374	1 270	1 137
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	214	211	257	203	171
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	374	509	344	349	316
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	725	950	772	717	650
1.2.9 Muut palvelut	206	216	157	193	137

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2019		2020		
	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	23 811	24 635	22 963	19 344	20 214
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	15 757	15 587	14 927	12 972	13 965
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	16 459	16 318	15 809	13 357	14 764
1.1.2 Valmistuttaminen	-248	-261	-393	93	-259
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-982	-980	-953	-802	-879
1.1.4 Muut erot	528	509	465	323	338
1.2 Palvelut yhteensä	8 054	9 048	8 036	6 372	6 250
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	376	558	499	422	408
1.2.2 Kuljetus	1 550	1 513	1 384	1 032	1 117
1.2.3 Matkailu	1 409	1 307	979	92	224
1.2.4 Rakentaminen	109	118	124	128	104
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	368	383	391	409	396
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	196	278	240	226	206

	2019		2020		
	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	921	1 207	1 217	1 124	998
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	2 879	3 421	2 955	2 716	2 579
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	832	827	851	703	766
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	710	920	764	714	602
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 337	1 674	1 339	1 300	1 212
1.2.9 Muut palvelut	245	262	247	226	217

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2019		2020			
		3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	
Tuonti	Yhteensä	23 811	24 635	22 963	19 344	20 214	
	..Eurooppa	18 205	18 812	17 751	14 800	15 357	
EU27 (2020)	13 830	14 551	13 863	12 062	12 160	
Euroalue	8 915	9 354	9 085	7 752	7 788	
Alankomaat	1 275	1 275	1 401	1 214	1 157	
Saksa	2 790	2 978	2 797	2 449	2 548	
Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)	4 915	5 196	4 778	4 309	4 372	
Ruotsi	2 857	3 059	2 848	2 481	2 529	
EU:n ulkopuolinen Eurooppa	4 375	4 261	3 888	2 738	3 198	
Britannia	961	1 021	1 042	804	873	
Venäjä	2 243	2 193	1 757	1 087	1 426	
	..Amerikka	1 810	1 925	1 717	1 484	1 346	
Yhdysvallat (USA)	1 331	1 425	1 236	1 121	1 031	
	..Afrikka	153	227	151	122	145	
	..Aasia	3 521	3 543	3 164	2 847	3 253	
Kiina	1 660	1 606	1 404	1 546	1 677	
	..Muut ja tuntematon	122	128	180	91	112	
	Vienti	Yhteensä	23 702	25 807	21 963	19 554	19 676
		..Eurooppa	15 417	16 971	14 425	12 852	13 245
....EU27 (2020)		11 690	13 063	10 805	9 874	10 158	
.....Euroalue		7 437	8 720	7 038	6 301	6 592	
.....Alankomaat		1 166	1 264	1 341	1 124	1 134	
.....Saksa		1 960	2 080	1 898	1 646	1 818	
.....Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)		4 253	4 343	3 766	3 574	3 566	
.....Ruotsi		2 910	3 006	2 581	2 486	2 480	
....EU:n ulkopuolinen Eurooppa		3 727	3 908	3 620	2 978	3 087	
.....Britannia		1 117	1 231	1 088	774	893	
.....Venäjä		1 140	1 188	1 012	771	813	
..Amerikka		2 906	3 619	3 271	2 584	2 578	
.....Yhdysvallat (USA)		2 088	2 776	2 470	1 735	1 808	
..Afrikka		470	643	438	489	437	
..Aasia		4 469	4 130	3 457	3 327	3 113	
.....Kiina		1 359	1 168	921	1 174	979	
..Muut ja tuntematon		440	444	371	302	303	

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2020-09-18)	Uusin julkistus (2020-12-18)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2019Q3	15 462	15 753	15 757	295
	2019Q4	15 554	15 579	15 587	33
	2020Q1	14 402	14 898	14 927	525
	2020Q2	12 844	12 844	12 972	128
Tavaravienti	2019Q3	15 399	15 513	15 514	115
	2019Q4	17 099	17 236	17 236	137
	2020Q1	14 303	14 849	14 902	599
	2020Q2	13 838	13 838	13 943	105
Palvelutuonti	2019Q3	7 630	8 046	8 054	424
	2019Q4	8 806	9 039	9 048	242
	2020Q1	7 808	7 982	8 036	228
	2020Q2	6 392	6 392	6 372	-19
Palveluvienti	2019Q3	7 856	8 178	8 188	332
	2019Q4	8 392	8 561	8 572	180
	2020Q1	6 761	6 698	7 061	300
	2020Q2	5 730	5 730	5 611	-119

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisäätöihin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoja. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määrämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperämään mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittäväntä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyriyksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositasen lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Kasper Lavikainen 029 551 3674

Risto Sippola 029 551 3383

Vastaava osastopäällikkö:

Mari Ylä-Jarkko

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute